

A JÁTÉK ÉS A MESE JELENLÉTE A KISGYERMEKEK ÉLETÉBEN

Nyitrai Ágnes*, Darvay Sarolta**

* AVKF Neveléstudományi és Pszichológiai Tanszék

** ELTE Természettudományi Tanszék

Kulcsszavak: játék; képeskönyv-nézegetés; szülői kompetencia

A háromévesnél kisebb gyermeket nevelő családok körében végzett kutatásunk célja a családi gondozási, nevelési szokások jellemzőinek feltárása a bölcsődei nevelés segítése érdekében. Munkánk elméleti keretét a koragyermekkorai fejlődés és a szülő-gyermek kapcsolat területén végzett újabb kutatások eredményei szolgálták. Kutatásunk gyakorlati relevanciája a kisgyermeket nevelők és a szülők kapcsolatának erősítése, a közöttük létrejövő együttműködés segítése, a szülői és a szakmai kompetenciák erősítése.

Vizsgálatunkban a 2011. szeptember 1. és október 31. között a Közép-Magyarországi Régió 126 bölcsődéjébe beszoktatott gyermekek vettek részt. Kutatásunk első szakaszában saját kidolgozású kérdőívvel tájékozódunk a szülők körében a család szociodemográfiai adatairól, gyermekgondozási és gyermeknevelési szokásairól. A feldolgozás során 3271 szülő választát értékeltük.

Mintánkban az anyák átlagéletkora 33,46 év, az apáké 36,12 év. A gyermekek 53,9%-a első gyermeke szüleinek. A gyermekek átlagéletkora 25,4 hónap volt a kérdőív kitöltésének idején. Az anyák 54,87%-a, az apák 41,98%-a főiskolát vagy egyetemet végzett. A családok 77,1%-a rendelkezik saját otthonnal, 9,3%-uk lakik nagyszülőkkel, más rokonnal együtt. A gyermekek 44,5%-ának van testvére.

Előadásunkban a mese és a játék jelenlétét mutatjuk be a gyermek életében. Kérdéseink a napi otthoni játékidőre, az egyes játékok kedvelésére, a játszótárs személyére, a hétféle tévé-nézési szokásokra és a szülők képeskönyv-nézegetési helyzetekben való részvételére vonatkoztak.

A gyermekek 59%-a játszik otthon 1,5 óránál többet naponta, szignifikáns összefüggést találtunk az anya végzettsége és a játékidő alakulása között. A magasabb végzettségű anyák gyermekeinek többféle játéka van, és a gyermekek jobban kedvelik az egyes játékfajtaikat. A magasabb végzettségű anyák többet játszanak együtt gyermekeikkel és nagyobb körökben a képeskönyv-nézegetés gyakorisága is. Ugyanakkor a hétféle tévé- és DVD-nézés szignifikánsabb gyakoribb az alacsonyabb iskolai végzettségű anyák gyermekeinek körében. Továbbá azt elemeztük, milyen a játékválasztás nemek szerinti differenciálódása és ebben a szülők iskolai végzettségének szerepe; mekkora befolyása van az anyának az apák nagyobb bevonásában a magasabb végzettségű anyák családjában; befolyásolja-e az együttjátszásban való szülői részvételt a gyermek neme; milyen összefüggések vannak a szülők gondozáshoz és játékhoz való viszonyulása között? Az előadásban elsősorban az ezekre a kérdésekre választ adó eredményeinket mutatjuk be.

D1